

Nr 612

Av herrar **Staxäng** och **Hedin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 129, med förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 1 december 1950 (nr 599) om ersättning för mistad fiskerätt m. m.

I en den 8 mars 1957 dagtecknad proposition, nr 129, har Kungl. Maj:t jämlikt 87 § regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 7 § lagen den 1 december 1950 (nr 599) om ersättning för mistad fiskerätt m. m.

Förslaget innebär, att kronan skall erhålla samma rätt som ersättningsökande att fullfölja talan om fiskevärderingsnämnds avgörande.

Av det vid propositionen fogade utdraget av protokollet över justitiedepartementetsärenden för den 18 januari 1957 framgår, att åtgärder tidigare varit påtänkta i propositionens syfte, i det att kammarkollegiet redan den 17 januari 1955 gjorde framställning om den lagändring som nu föreslås i propositionen. Kollegiets framställning föranledde emellertid icke någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida, synbarligen till följd av de mycket vägande principiella och praktiska invändningar mot förslaget, som under dess remissbehandling framhölls av bl. a. fiskeristyrelsen, vissa fiskevärderingsnämnder och Riksförbundet Landsbygdens folk (statsrådsprotokollet s. 9—10). Vidare inhämtas av statsrådsprotokollet i ärendet, att frågan återupptogs vid 1956 års riksdag i motionen II: 46, i anledning varav tredje lagutskottet i utlåtande nr 19 hemställde, att riksdagen i anledning av motionen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört, vilken hemställan bifölls av riksdagen enligt skrivelse nr 300. Av den i förevarande statsrådsprotokoll intagna redogörelsen (s. 14) inhämtas, att utskottet anfört vägande skäl mot den av motionärerna önskade lagändringen, till vilken redogörelse här torde få hänvisas.

Trots dessa starka, på entydiga rättssäkerhetssynpunkter grundade invändningar mot en lagändring i antytt syfte har föredragande departementschefen ansett sig böra tillmötesgå kammarkollegiets och motionens krav på ändring. Intet tvivel kan råda om att ett tillmötesgående av förslaget skulle skapa ett mycket farligt prejudikat för framtiden, när det gäller att uppluckra eller rentav helt åsidosätta den i alla nordiska och övriga västerländska rättssystem vedertagna principen om förbud mot att skänka bl. a. processuell lagstiftning tillbakaverkande kraft. Redan på

denna grund finner vi det icke möjligt att tillmötesgå förevarande proposition.

Härtill kommer emellertid ytterligare, att frågan ytterst gäller, huruvida den rättssökande allmänheten och i detta fall oftast människor i små omständigheter såsom ägare av ofullständiga jordbruk m. fl. avsevärd tid — omkring sju år — efter en lagstiftning som tillkommit utan att man gjort klart för sig de statsekonomiska konsekvenserna därav skall bli lidande på denna bristfälliga utredning genom att riskera vidlyftiga processer gentemot statsverket.

I första hand bör fördenskull föreliggande proposition avslås av riksdagen.

Därest emellertid trots vad här anförts riksdagen skulle finna åtgärder nödvändiga i syfte att trygga det fiskaliska intresset, så kan dessa i vart fall icke utformas på det sätt, som föredragande departementschefen tänkt sig, varigenom man i fråga om ersättning för mistad fiskerätt m. m. skulle få icke mindre än fyra instanser, nämligen fiskevärderingsnämnd och tre domstolsinstanser. Av lagrådets protokoll i ärendet för den 21 februari 1957 framgår, att lagrådet framlagt ett utformat alternativ till propositionens förslag, innebärande att fiskevärderingsnämnderna skulle omvandlas till ett slags specialdomstolar, vilkas utslag skulle liksom ägodelningsrätternas få överklagas hos hovrätten. Uppenbarligen är detta förslag väsentligt bättre ur alla synpunkter än propositionens förslag, och departementschefens invändningar mot lagrådets utredning och förslag torde därför ej kunna accepteras av riksdagen.

I andra hand bör därför lagrådets förslag till lagändringar godtagas av riksdagen.

Åberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte *antingen* och i första hand avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 129,

eller och i andra hand besluta om de lagändringar, som förordats av lagrådet enligt dess protokoll för den 21 februari 1957 i föreliggande ärende, därvid det torde få ankomma på vederbörligt utskott att närmare utforma den erforderliga lagtexten i anslutning till lagrådets riktlinjer.

Stockholm den 2 april 1957

Ernst V. Staxäng

Carl Eric Hedén